

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н
Форма № П-2.04

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Факультет харчових технологій, готельно-ресторанного та
туристичного бізнесу
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ Г. П. Скляр
(підпис)

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Економіка туризму»

Освітня програма/спеціалізація	«Туризм» <i>(назва)</i>
Спеціальність	242 Туризм <i>(код, назва спеціальності)</i>
Галузь знань	24 Сфера обслуговування <i>(код, назва галузі знань)</i>
ступінь вищої освіти	Бакалавр <i>(бакалавр, магістр, доктор філософії)</i>

Укладач програми:

Дробиш Л. В., к. е. н., доцент, доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Робоча програма схвалена та
рекомендована до використання в
освітньому процесі на засіданні кафедри
туристичного та готельного бізнесу
Протокол засідання кафедри
від 27 березня 2020 р., № 9

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми спеціальності
«Туризм» ступеня бакалавр

_____ Ю. В. Карпенко
(підпис)

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	4
Розділ 2 Перелік компетентностей та програмні результати навчання з навчальної дисципліни.....	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни	7
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни	8
Розділ 5. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	22
Розділ 6. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу	28
Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації	29

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни
«Економіка туризму»

1. Місце в структурно-логічній схемі підготовки – після вивчення навчальних дисциплін: – Економічна теорія; – Організація діяльності суб'єктів туристичної сфери; – Менеджмент у туризмі.
2. Кількість кредитів за ЄКТС - 6.
3. Кількість модулів – 2; 2.
4. Обов'язкова у відповідності до навчального плану
5. Курс - 4
6. Семестр – 7; 8
7. Кількість годин: – загальна кількість: 7 семестр – 90; 8 семестр – 90.
– лекції: 7 семестр – 12; 8 семестр – 12;
– практичні заняття: 7 семестр – 24; 8 семестр – 24;
– самостійна робота: 7 семестр – 54; 8 семестр – 54;
– вид підсумкового контролю - ПМК (залік), 7 семестр; екзамен, 8 семестр

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання з навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні економічного мислення у студентів і системи спеціальних економічних знань у галузі управління господарсько-фінансовою діяльністю туристичних підприємств, опанування необхідними практичними навичками економічного обґрунтування управлінських рішень. Засвоєння основ цієї навчальної дисципліни дає можливість систематизувати теоретичні знання та практичні навички, сформувати сучасне економічне мислення у студентів.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

визначення ролі і місця туризму в системі ринкового господарства України;

вивчення економічних особливостей функціонування та господарсько-фінансового механізму діяльності туристичних підприємств;

аналіз основних економічних показників задля обґрунтування управлінських рішень та досягнення поставлених цілей підприємства;

засвоєння основ управління ресурсним потенціалом, обсягами діяльності та фінансовими результатами туристичних підприємств;

обґрунтування ефективності інвестиційної діяльності туристичних підприємств;

розробка і обґрунтування економічної стратегії туристичних підприємств.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
	<i>Загальні компетентності</i>	
1	Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу (K04)	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
		суміжних наук (ПР02)
2	Здатність до пошуку, оброблення і аналізу інформації з різних джерел (K06)	Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань (ПР19)
3	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій (K08)	Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт (ПР07)
4	Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми (K09)	Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання (ПР20)
	<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i>	
6	Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності (K15)	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів (ПР01)
7	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (K16)	Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності (ПР21)
8	Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій (K17)	Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території (ПР05)
9	Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління (K18)	Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна) (ПР10)
10	Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахунки	Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися (ПР08)

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
	операції суб'єктом туристичного бізнесу (К30)	
11	Здатність оцінювати економічну ефективність туристичних продуктів та ресурсного потенціалу туристичних підприємств (К33)	Володіти інструментарієм економічного аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу туристичних підприємств (ПР24)

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Економіка туризму» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Туризм» освітня програма «Туризм», затвердженої наказом по університету від 22 березня 2019 р., № 60.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни навчальної дисципліни

Таблиця 4. Тематичний план навчальної дисципліни «Економіка туризму»

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Назва теми та питання практичного заняття	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
<i>Модуль 1. Туризм як галузь економічної системи України</i>			
<p>Тема 1. Роль і місце туризму в системі ринкового господарства України</p> <p>1. Поняття туристичної індустрії та її роль у комплексному обслуговуванні споживачів.</p> <p>2. Форми пропозиції туристичних послуг.</p> <p>3. Інфраструктура туристичного ринку.</p>	<p>Практичне заняття 1. Розвиток туристичної індустрії України</p> <p>1. Сутність туризму як виду економічної діяльності та його функції.</p> <p>2. Роль туристичної індустрії у комплексному обслуговуванні споживачів.</p> <p>3. Форми пропозиції туристичних послуг.</p> <p>4. Особливості попиту на туристичному ринку.</p> <p>5. Характеристика інфраструктури туристичного ринку.</p>	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <p>1. Соціально-економічне значення туризму.</p> <p>2. Державне регулювання розвитку туризму в Україні. Характеристика сучасного стану та тенденцій розвитку туризму в Україні.</p>	<p>1, 2, 8, 9, 11, 17, 24, 35, 36, 38-42</p>
<p>Тема 2. Управління обсягом реалізації послуг на</p>	<p>Практичне заняття 2. Управління обсягом реалізації</p>	<p>Підготувати доповіді на теми:</p>	<p>1, 2, 8, 9, 11, 17, 35, 36, 38-42</p>

<p>туристичних підприємств</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і характеристика туристичного продукту: туристичні послуги та туристичні товари. 2. Показники оцінки обсягу реалізації туристичних послуг туроператорів, турагентів, бюро подорожей та екскурсій. 3. Методичний інструментарій економічного аналізу обсягу реалізації туристичного продукту на підприємствах туризму. 4. Поняття продуктової програми туристичного підприємства та методика її розробки. 	<p>послуг на туристичних підприємствах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і характеристика туристичного продукту: туристичні послуги та туристичні товари. 2. Показники оцінки обсягу реалізації туристичних послуг туроператорів, турагентів, бюро подорожей та екскурсій. 3. Методичний інструментарій та порядок проведення економічного аналізу обсягу реалізації туристичного продукту на підприємствах туризму. <p>Практичне заняття 3-4. Методика розробки продуктової програми туристичного підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика розробки продуктової програми на туристичних підприємствах на прогностичний період. 2. Визначення обсягу надання послуг у точці беззбитковості 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка зовнішніх та внутрішніх факторів, що обумовлюють зміни обсягу та структури реалізації туристичного продукту. 2. Оптимізація продуктової програми відповідно до стратегії розвитку підприємства. <p>Цілі та завдання управління обсягом реалізації послуг на туристичних підприємствах.</p>	
---	--	---	--

	діяльності, мінімальної та нормальної рентабельності.		
<i>Модуль 2. Ресурсний потенціал як основа функціонування туристичних підприємств</i>			
<p>Тема 3. Управління матеріальними ресурсами туристичних підприємств</p> <p>1. Поняття економічних ресурсів та ресурсного потенціалу туристичних підприємств.</p> <p>2. Показники ефективності використання ресурсів підприємств туристичної сфери (основні засоби, оборотні фонди та фонди обертання).</p> <p>3. Матеріально-технічна база туристичних підприємств: сутність та основні елементи.</p> <p>4. Поняття виробничої потужності та пропускної спроможності засобів розміщення туристів.</p>	<p>Практичне заняття 5. Ресурсний потенціал туристичних підприємств</p> <p>1. Складові частини ресурсного потенціалу туристичних підприємств та особливості його використання.</p> <p>2. Основні елементи матеріальних ресурсів: основні засоби, оборотні фонди та матеріальна частина фондів обертання, показники ефективності їх використання.</p> <p>3. Показники оцінки забезпеченості туристичних підприємств оборотними фондами та фондами обертання.</p> <p>Практичне заняття 6-7. Матеріально-технічна база туристичних підприємств</p> <p>1. Поняття матеріально-</p>	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <p>1. Характеристика елементів матеріальних ресурсів туристичних підприємств</p> <p>Особливості складу матеріальних оборотних фондів та фондів обертання в туристичних підприємствах.</p> <p>2. Особливості оцінки ефективності використання виробничої потужності та пропускної спроможності підприємств готельного господарства туристичних комплексів.</p> <p>3. Цілі та завдання управління матеріальними ресурсами туристичних підприємств.</p> <p>4. Основні напрямки підвищення ефективності ресурсного потенціалу туристичних підприємств.</p>	<p>1-2, 8-13, 17, 18, 23, 24, 30, 31</p>

	<p>технічної бази туристичних підприємств та основні її елементи.</p> <p>2. Поняття виробничої потужності та пропускної спроможності засобів розміщення туристів.</p> <p>3. Особливості оцінки ефективності використання виробничої потужності та пропускної спроможності підприємств готельного господарства туристичних комплексів.</p> <p>4. Методичний інструментарій і порядок проведення економічного аналізу стану та ефективності використання основних засобів туристичних підприємств.</p>		
<p>Тема 4. Управління трудовими ресурсами підприємств туристичної сфери</p> <p>1. Поняття та класифікація</p>	<p>Практичне заняття 8. Управління трудовими ресурсами підприємств туристичної сфери</p> <p>1. Особливості праці в туризмі</p>	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <p>1. Цілі та завдання управління трудовими ресурсами туристичних</p>	<p>1-3, 10, 11, 13, 15, 17-19, 23, 24, 26, 30, 31</p>

<p>трудоу ресурсів у туризмі.</p> <p>2. Економічний аналіз формування та використання трудових ресурсів у туризмі.</p> <p>3. Поняття продуктивності, ефективності і якості праці в туризмі.</p> <p>4. Показники оцінки продуктивності праці працівників туристичних підприємств.</p> <p>5. Форми і системи оплати праці працівників туристичних підприємств: переваги і недоліки</p>	<p>2. Поняття та класифікація трудових ресурсів у туризмі.</p> <p>3. Джерела формування трудових ресурсів.</p> <p>4. Методичний інструментарій та порядок здійснення економічного аналізу формування та використання трудових ресурсів в туризмі.</p> <p>Практичне заняття 9-10.</p> <p>Продуктивність праці та організація матеріального стимулювання працівників на туристичних підприємствах»</p> <p>1. Поняття продуктивності, ефективності і якості праці в туризмі.</p> <p>2. Показники оцінки продуктивності праці працівників туристичних підприємств.</p> <p>3. Ефективність використання трудових ресурсів на туристичних підприємствах.</p> <p>4. Організація матеріального стимулювання праці</p>	<p>підприємств.</p> <p>2. Основні напрями підвищення ефективності використання трудових ресурсів в туризмі.</p> <p>Методи планування чисельності персоналу на туристичних підприємствах в цілому та за окремими категоріями персоналу.</p> <p>3. Обґрунтування витрат на оплату праці.</p> <p>4. Особливості змісту й організації виплат за різними преміальними системами.</p>	
--	---	---	--

	працівників на туристичних підприємствах. 5. Форми і системи оплати праці працівників туристичних підприємств		
Тема 5. Управління фінансовими ресурсами туристичних підприємств 1. Поняття фінансових ресурсів туристичних підприємств, їх склад, характеристика та джерела формування. 2. Фінансові фонди туристичних підприємств, порядок формування та напрямки використання. 3. Показники оцінки ефективності використання фінансових ресурсів туристичних підприємств. 4. Методичний інструментарій економічного аналізу формування та використання фінансових	Практичне заняття 11-12. Фінансові ресурси підприємств туризму та ефективність їх використання 1. Поняття фінансових ресурсів туристичних підприємств, їх склад та характеристика. 2. Джерела та порядок формування основних і оборотних засобів туристичних підприємств, співвідношення внутрішніх та зовнішніх джерел їх формування. 3. Показники оцінки ефективності використання фінансових ресурсів туристичних підприємств. 4. Методичний інструментарій та порядок проведення економічного аналізу формування та використання	Підготувати доповіді на теми: 1. Цілі та завдання управління фінансовими ресурсами туристичних підприємств. Методи визначення потреби у фінансових ресурсах. 2. Порядок проведення економічного аналізу формування та використання фінансових ресурсів у туризмі. 3. Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів туристичних підприємств.	1-3, 11, 17, 18, 19, 23, 24, 30, 31

ресурсів у туризмі.	фінансових ресурсів у туризмі.		
<i>Модуль 3. Результати господарсько-фінансової діяльності туристичних підприємств</i>			
<p>Тема 6. «Управління доходами підприємств туристичної сфери»</p> <p>1. Економічна сутність та класифікація доходів підприємств туристичної сфери.</p> <p>2. Джерела утворення доходів підприємств туристичної сфери.</p> <p>3. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу доходів туристичних підприємств.</p> <p>4. Поняття та методичні підходи до визначення можливого та необхідного обсягу доходів.</p>	<p>Практичне заняття 13 «Формування доходів підприємств сфери туризму та управління ними»</p> <p>1. Сутність та класифікація доходів підприємств туристичної сфери.</p> <p>2. Джерела утворення доходів підприємств туристичної сфери.</p> <p>3. Порядок проведення аналізу доходів туристичних підприємств.</p> <p>4. Методичні підходи до визначення можливого та необхідного обсягу доходів туристичних підприємств.</p>	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <p>1. Цілі та завдання управління доходами підприємств туристичної сфери.</p> <p>2. Особливості управління формуванням інших видів доходів підприємств туристичної сфери.</p> <p>3. Методи планування доходів туристичних підприємств.</p> <p>4. Резерви зростання доходів підприємства та їх використання.</p>	<p>1-3, 8, 9, 11, 13, 17, 18, 23, 29, 30, 42</p>
<p>Тема 7. Управління поточними витратами та собівартістю послуг на підприємствах туристичної сфери»</p> <p>1. Сутність та класифікація</p>	<p>Практичне заняття 14-16. Поточні витрати підприємств туристичної сфери та управління ними</p> <p>1. Сутність та класифікація поточних витрат підприємств</p>	<p>Підготувати доповіді на теми:</p> <p>1. Цілі та завдання управління поточними витратами на підприємствах туристичної індустрії.</p>	<p>1-3,7-11, 13, 17-19, 22, 23, 25, 27, 29, 30, 42</p>

<p>поточних витрат підприємств туристичної сфери.</p> <p>2. Поточні витрати турагентств та туроператорів.</p> <p>3. Експлуатаційна та повна собівартість послуг розміщення.</p> <p>4. Показники оцінки загального обсягу і рівня поточних витрат на туристичних підприємствах.</p> <p>5. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу поточних витрат підприємств туристичної сфери.</p> <p>6. Методи обґрунтування плану поточних витрат підприємств туристичної сфери.</p>	<p>туристичної сфери.</p> <p>2. Поняття, склад та структура експлуатаційних витрат на підприємствах готельного господарства.</p> <p>3. Поточні витрати турагентств та туроператорів.</p> <p>Експлуатаційна та повна собівартість послуг розміщення.</p> <p>Практичне заняття 17-18.</p> <p>Оцінка загального обсягу і рівня поточних витрат на туристичних підприємствах</p> <p>1. Показники оцінки загального обсягу і рівня поточних витрат на туристичних підприємствах: абсолютні, відносні, показники ефективності.</p> <p>2. Характеристика впливу на поточні витрати зовнішніх та внутрішніх чинників.</p> <p>Практичне заняття 19.</p> <p>Собівартість продукції та послуг на підприємствах</p>	<p>2. Чинники, що визначають обсяг та рівень поточних витрат туристичних підприємств, та їх вплив на поточні витрати.</p> <p>3. Особливості визначення собівартості на підприємствах готельного господарства.</p> <p>4. Особливості визначення собівартості туристичного продукту.</p> <p>5. Планування обсягу поточних витрат підприємств туристичної індустрії.</p> <p>6. Оцінка економічної обґрунтованості плану поточних витрат підприємств туристичної індустрії.</p>	
---	---	---	--

	<p>ресторанного господарства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, склад та структура собівартості продукції та послуг в закладах ресторанного господарства. 2. Порядок проведення аналізу собівартості продукції підприємств ресторанного господарства. <p>Практичне заняття 20-21. Аналіз та планування поточних витрат підприємств туристичної сфери</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методичний інструментарій проведення аналізу поточних витрат підприємств туристичної індустрії. 2. Порядок проведення аналізу поточних витрат підприємств туристичної сфери. 3. Планування обсягу поточних витрат підприємств туристичної індустрії. 4. Методи обґрунтування плану поточних витрат підприємств туристичної 		
--	---	--	--

	індустрії в цілому та по окремих групах витрат. 5. Оцінка економічної обґрунтованості плану поточних витрат підприємств туристичної індустрії.		
Тема 8. Управління прибутками та рентабельністю на підприємствах туристичної сфери» 1. Види та джерела утворення прибутку підприємств туристичної сфери. 2. Поняття мінімального, цільового, нормального та максимального прибутку, оцінка його розмірів. 3. Поняття рентабельності підприємств туристичної сфери. 4. Показники вимірювання прибутковості та рентабельності туристичних підприємств.	Практичне заняття 22-23. Методичні підходи до визначення розмірів мінімального, цільового, нормального та максимального прибутку 1. Поняття мінімального, цільового, нормального та максимального прибутку. 2. Методичні підходи до визначення розмірів мінімального, цільового, нормального та максимального прибутку. 3. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу фінансового результату підприємств туристичної сфери.	Підготувати доповіді на теми: 1. Структурно-логічна схема процесу управління фінансовими результатами та характеристика змісту окремих етапів роботи. 2. Методичні підходи до розробки плану формування фінансового результату (прибутку) підприємств туристичної сфери. 3. Методичні підходи до визначення можливого і необхідного обсягу прибутку. 4. Порядок планування розподілу планового чистого прибутку підприємств туризму.	1-5, 8, 10-12, 17, 18, 23, 26, 29, 33, 34, 42

		5. Напрями використання прибутку туристичних підприємств.	
<i>Модуль 4. Управління ризиками та інвестиційною діяльністю в туристичній сфері</i>			
Тема 9. Управління інвестиційною діяльністю на туристичних підприємствах 1. Поняття і види інвестицій. 2. Управління інвестиціями на підприємствах туристичної сфери. 3. Поняття бізнес-плану інвестиційного проекту туристичних підприємств. 4. Методологічні основи розробки окремих розділів бізнес-плану підприємств туристичної сфери.	-	Підготувати доповіді на теми: 1. Поняття і види інвестицій. Інвестиційна політика підприємств туристичної сфери. 2. Поняття бізнес-плану інвестиційного проекту туристичних підприємств. 3. Особливості розробки бізнес-плану будівництва нового підприємства туристичної сфери.	1-3, 5, 11, 12, 17, 18, 23, 28, 32, 37
Тема 10. Управління ризиком та шляхи запобігання банкрутства туристичних підприємств» 1. Класифікація та характеристика ризиків	Практичне заняття 24. Управління ризиками в туризмі та запобігання банкрутства 1. Класифікація та характеристика ризиків туристичних підприємств.	Підготувати доповіді на теми: 1. Структурно-логічна схема процесу управління ризиками та характеристика змісту окремих етапів	1-3, 11, 12, 17, 18, 23

<p>туристичних підприємств. 2. Методичний інструментарій оцінки рівня ризиків підприємств туристичної сфери. 3. Основні причини банкрутства туристичних підприємств та форми їх санації.</p>	<p>2. Методичний інструментарій оцінки рівня ризиків підприємств туристичної сфери. 3. Основні причини банкрутства туристичних підприємств та форми їх санації.</p>	<p>роботи. 2. Банкрутство підприємства: його суть та форми регулювання в Україні. 3. Шляхи та заходи щодо профілактики та мінімізації рівня ризиків на підприємствах туристичної сфери.</p>	
--	--	---	--

Розділ 5. Система поточного та підсумкового контролю знань

Система поточного і підсумкового контролю має за мету оцінювання рівня сформованості тих чи інших компетентностей та досягнення програмних результатів навчання за навчальною дисципліною «Економіка туризму».

Компетентність як інтегрований результат індивідуальної навчальної діяльності студентів, формується на основі оволодіння ними змістовими (знання), процесуальними (уміння) і мотиваційними компонентами, його рівень виявляється в процесі оцінювання. Визначення рівня сформованості дисциплінарних компетентностей (результатів навчання) здійснюється за: певним розділом (темою) робочої програми навчальної дисципліни; практичними заняттями (контрольна робота, перевірка та захист індивідуального завдання, тестування тощо).

Об'єктами контролю є: робота студентів на лекціях, практичних, заняттях, якість та своєчасність виконання індивідуальних і домашніх завдань, поточних модульних робіт. Контрольні заходи здійснюються науково-педагогічними працівниками і включають поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється при проведенні лекцій, практичних, перевірки виконання індивідуальних і домашніх завдань та має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу навчальної дисципліни та оцінювання набутих компетентностей.

Під час проведення лекцій застосовуються такі методи контролю, як усне опитування студентів з питань, визначених планом лекцій та пов'язаних з матеріалом попередніх лекцій, дискусійне обговорення проблемних питань з теми лекції та інше.

При проведенні практичних занять – контроль здійснюється при розв'язуванні окремими студентами біля дошки та «малими групами» комплексу практичних задач і проблемних ситуацій та інше.

Поточний контроль виконання студентами індивідуальних і домашніх завдань здійснюється за допомогою перевірки науково-педагогічним працівником результатів розв'язання ситуаційних завдань.

Поточний контроль, який застосовується під час проведення поточних модульних робіт, здійснюється при перевірці виконання

відповідних тестів в письмовій формі або за допомогою відповідного програмного забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу, при перевірці виконання практичних ситуацій в письмовій формі тощо.

Підсумкове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється у формі підсумкового модульного контролю (ПМК, залік) (7 семестр).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни при формі контролю у формі заліку (ПМК) дорівнює сумі всіх балів, які студент отримує за поточну успішність та виконання поточних модульних робіт.

Підсумкове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється у формі екзамену (8 семестр).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни при формі контролю у формі екзамену визначається як сума балів за поточну успішність, поточний модульний контроль (не більше 60 балів) та кількість балів, отриманих за здачу екзамену (не більше 40 балів).

З метою мотивації студентів до активного та якісного виконання усіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки можуть бути додані бали у розмірі до 10 % від загальної підсумкової оцінки, коефіцієнт мотивації (0,1). Мотивація студентів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки студентів і робочою програмою з навчальної дисципліни незалежно від результатів виконання.

Застосування та конкретне значення коефіцієнту мотивації пізнавальної діяльності студентів визначається науково-педагогічним працівником кафедри враховуючи активність студента при вивченні навчальної дисципліни (відвідування навчальних занять, виконання видів навчальної діяльності, виконання поточних модульних робіт, участь у науково-дослідній роботі тощо).

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 5. Розподіл балів, що отримують студенти за результатами вивчення навчальної дисципліни «Економіка туризму»

Назва модулю, теми	Вид навчальної роботи							Кількість балів
	відвідування	захист домашнього завдання	обговорення теоретичного та практичного матеріалу	постановка та розкриття проблемного питання	виконання навчальних завдань	доповіді та їх обговорення	тестування	
<i>Модуль 1. Туризм як галузь економічної системи України</i>								
Тема 1. Роль і місце туризму в системі ринкового господарства України	1	3	1	3	3	3	2	16
Тема 2. Управління обсягом реалізації послуг на туристичних підприємствах	1	3	1	3	3	3	2	16
Поточний контроль								10
<i>Модуль 2. Ресурсний потенціал як основа функціонування туристичних підприємств</i>								
Тема 3. Управління матеріальними ресурсами туристичних підприємств	1	3	1	3	3	3	2	16
Тема 4. Управління трудовими ресурсами підприємств	1	3	1	3	3	3	2	16

Назва модулю, теми	Вид навчальної роботи							Кількість балів
	відвідування	захист домашнього завдання	обговорення теоретичного та практичного матеріалу	постановка та розкриття проблемного питання	виконання навчальних завдань	доповіді та їх обговорення	тестування	
туристичної сфери								
Тема 5. Управління фінансовими ресурсами туристичних підприємств	1	3	1	3	3	3	2	16
Поточний контроль								10
Підсумковий контроль	Залік (ПМК)							
Разом								100
<i>Модуль 3. Результати господарсько-фінансової діяльності туристичних підприємств</i>								
Тема 6. Управління доходами підприємств туристичної сфери	1	2	1	2	2	2	-	10
Тема 7. Управління поточними витратами та собівартістю послуг на підприємствах туристичної сфери	1	2	1	2	2	2	-	10
Тема 8. Управління прибутками та рентабельністю на	1	2	1	2	2	2	-	10

Назва модулю, теми	Вид навчальної роботи							Кількість балів
	вдвідування	захист домашнього завдання	обговорення теоретичного та практичного матеріалу	постановка та розкриття проблемного питання	виконання навчальних завдань	доповіді та їх обговорення	тестування	
підприємствах туристичної сфери								
Поточний контроль								5
<i>Модуль 4. Управління ризиками та інвестиційною діяльністю в туристичній сфері</i>								
Тема 9. Управління інвестиційною діяльністю на туристичних підприємствах	1	2	1	2	2	2	-	10
Тема 10. Управління ризиком та шляхи запобігання банкрутства туристичних підприємств	1	2	1	2	2	2	-	10
Поточний контроль								5
Підсумковий контроль	Екзамен							40
Разом								100

Таблиця 6. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Економіка туризму»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 7. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Економіка туризму»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь в конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
	2. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	6
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках	6
	2. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
	3. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
Разом*		30

*За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів.

Розділ 6. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.
2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів – відсутнє.
3. Дистанційний курс «Економіка туризму», який розміщено у програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ (<https://el.puet.edu.ua/>).

Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Господарський Кодекс України: закон України від 16.03.2003 року № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 04.02.2020).
2. Закон України «Про Туризм» URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр> (дата звернення 04.02.2020).
3. Податковий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112). Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення 04.02.2020).
4. Про ціни і ціноутворення: закон України від 21 червня 2012 року № 5007-VI. Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>. (дата звернення 06.02.2020).
5. Про інвестиційну діяльність : Закон України – № 1561-XII (1561-12) від 18.09.91. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 06.02.2020).
6. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 р. № 325/95-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 06.02.2020).
7. Артамонова Н. С. Управління витратами. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 116 с.
8. Басюк Т. П., Керанчук Т. Л. Економіка готельно-ресторанного бізнесу. Навчальний посібник. Харків: НУХТ, 2018. 282 с.
9. Власова Н. О. Економіка ресторанного господарства. Навчальний посібник. Харків: Світ книг, 2019. 389 с.
10. Гаркуша Н. М. Аналіз господарської діяльності : методичні вказівки у схемах, формулах та таблицях. Харків: ТОВ «Видавництво «Форт», 2018. 109 с.
11. Городня Т. А., Щербак А. Ф. Економіка туризму: теорія і практика. Навчальний посібник. Київ. Кондор, 2012. 436 с.
12. Іванілов О. С. Економіка підприємства. Підручник. Рекомендовано МОН України. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 728 с.
13. Ковальчук К. Аналіз господарської діяльності: теорія,

методика, розбір конкретних ситуацій. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 326 с.

14. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. URL: http://www.tourlib.net/books_ukr/kyfjak_13.htm (дата звернення 06.02.2020).

15. Мальська М. П. Управління персоналом у туризмі: теорія і практика. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 234 с.

16. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Готельний бізнес: теорія та практика. Навчальний посібник. Київ. Центр учбової літератури, 2012. 472 с.

17. Мальська М. П., Рутинський М. Й., Білоус С. В., Мандюк Н. Л. Економіка туризму: теорія та практика. Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 544 с.

18. Ткаченко Т. І., Гаврилюк С. П. Економіка готельного господарства і туризму. Навчальний посібник. Київ: КНТЕУ, 2010. 179 с.

Додаткові

19. Андренко І. Б., Влащенко Н. М. Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму. Підручне. Харків: ХНАМГ, 2012. 308 с.

20. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 184 с.

21. Витрати: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 із змінами і доповненнями від 25.11.2002 року № 989 // Баланс. 2003. № 5. С.42–47.

22. Гаврилюк С .П., Міска В. Г. Економічні передумови управління поточними витратами підприємств ресторанного господарства в Україні // Інвестиції : практика та досвід. 2014. № 19. С. 20-25.

23. Горбылева З. М. Экономика предприятий туризма : учеб.-метод. Пособие. Минск: РИПО, 2014. 226 с .

24. Дмитриев М. Н., Забаева М. Н., Малыгина Е. Н. Экономика туристского рынка. Учебник. Москва: Юнити-Дана, 2010. 312 с.

25. Запаси: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 із

змінами і доповненнями від 25.11.2002 року № 989 // Баланс. 14/01/2003. № 3. С. 42–47.

26. Косова Т. Д. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2013. 440 с.

27. Костащук В. І. Економіка і ціноутворення в галузі туризму. Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2012. 135 с.

28. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 248 с.

29. Ніколайчук О. А. Економіка туристичного підприємства. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни. Кривий Ріг. ДонНУЕТ, 2018. 76 с.

30. Портна О. В., Єршова Н. Ю. Аналіз господарської діяльності. Навчальний посібник. Львів. Магнолія 2006, 2015. 312 с.

31. Сіменко І. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 384 с.

32. Тарасюк Г. М. Бізнес-план: розробка, обґрунтування та аналіз. Навчальний посібник. Київ: Каравела, 2012. 280 с.

Електронні ресурси

33. Звіт про фінансові результати: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3, № 87 від 31.03.1999 року. URL: [//www.Rada.gov.ua](http://www.Rada.gov.ua) (дата звернення 06.02.2020).

34. Лист ДФС України від 31.01.2018 № 2834/7/99-99-15-02-01-17 «Про зміни в оподаткуванні податком на прибуток підприємств у 2018 році» [Електронний ресурс]. URL : <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/listidps/72789.html> (дата звернення 06.02.2020).

35. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В. Ф. Кифяк. URL : http://www.tourlib.net/books_ukr/kyfjak_13.htm (дата звернення 06.02.2020).

36. Погуда Н. В., Розметова О. Г. Сучасний стан туристичного ринку України: оцінка та перспективи розвитку. Ефективна економіка. 2018. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6608> (дата звернення: 02.02.2020). DOI: 10.32702/2307-2105-2018.10.57

37. Пятницкая Г., Григоренко О., Найдюк В. Інноваційний потенціал розвитку підприємств ресторанного господарства в Україні.

- Товари і ринки. 2013. № 2. С. 29-43. URL: <http://tr.knteu.kiev.ua/files/2013/16/4.pdf> (дата звернення 01.02.2020).
38. UNWTO World Tourism Barometr. URL: <http://mkt.unwto.org/barometer> (дата звернення 04.02.2020).
39. UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org/> (дата звернення 04.02.2020).
40. Eurostat [Електронний ресурс]. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення 04.02.2020).
41. Entrepreneurship [Електронний ресурс]. URL: <https://www.usnews.com/news/best-countries/entrepreneurship-rankings> (дата звернення 04.02.2020).
42. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 04.02.2020).